Բ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 566 ՈՒՐԲԱԹ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕՔԻՒՐԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20. Պապը Ալի Ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنيجه يومى سورهاندك غزته سى
صاحب امتياز د. جيوهلك
اداره خانه سى
باب عالى جاده سى نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

«Սուրհանդակ»ի քաղաքական բաժնի խմբագիր Գերովբէ էֆ. Լիմոնճեան (Լիոնքէ) իր տկարութեան պատճառաւ թերթօնի ձեռագիր չհրատարակելով ղրկել մեզի, այս օրուընէ կը սկսինք հրատարակել մեր նոր թերթօնը

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

որ հռչակաւոր վիպասան Ժիւլ Մառիի է'ն գեղեցիկ և հետաքրքրաշարժ մէկ վէպն է, և որ վստահ ենք թէ մեծ հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուի մեր ընթերցող հասարակութեան կողմէ։ Լիմոնճեան էֆ.ի ինքնագիր վէպը, ՍԻՐՈՅ ԳԱՂՏՆԻՔԸ, որ այնքան սրտատրոփ հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ, 4-5 օրէն աւարտելուն համար յարմար կը դատենք մինչեւ երկուշաբթի օրը մեր նոր թերթօնը հրատարակել, ՍԻՐՈՅ ԳԱՂՏՆԻՔԸ վերջացնելէ առաջ։

ԴԱՐՁԵԱԼ ԴՐԱՄՕԺԻՏԸ

ՆԱՄԱԿԻ ՄԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

5.

Դրամօժիտի մասին գրածիս ի պատասխան ըրած պատմութիւնդ շատ պերճախօս է։

Նմանօրինակ բան մըն ալ ես պատմեմ. բայց մի՛ կարծեր որ պատմելիքս հաղուագիւտ է։

Իր յիսնամեայ կեանքը կատարեալ պարկեշտութեամբ, աշխատասիրութեամբ ու խնայողութեամբ անցուցած մէկը, ունէր տուն մը ուր կը բնակէր. կին մը որմէ գոհ էր ամէն կերպով, ինչպէս նաեւ երեք աղջիկ և մէկ ալ մանչ զաւակ զորս կաթոգին կը սիրէր, և երեք հարիւր ոսկիի չափ դրամագլուխ որ իր և ընտանիքին ապագային առաջին և վերջին յոյսն էր։

Մարդուն այս դրամագլխով չահածը տարեկան 100 ոսկին չէր անցներ, բայց իրենց վարած համեստ կեանքին կը բաւէր։ Մանչ զաւակն ալ որ ամէնէն պզտիկն ըլլալով դպրոց կ'երթար դեռ, ընտանիքին ապագայ յոյսն էր։

Մինչեւ հոս գործերը լաւ կ'երթային, բայց ասկէ անդին ամէն բան պիտի փոխուէր։

Մեծ աղջիկը պիտի ամուսնանար...դրամօժիտով։ Ահա սկիզբն երկանց մահու։

Ընտիր փեսացու մը կար, և զայն մերժելը պարզապէս ոճիր մըն էր, ըսած էին։

Տղան փառաւոր (անկուտի) վաճառական մըն է եղեր, չքեղ (ձրի) տուն մը կը նստի եղեր, և մանաւանդ բծախնդիր չըլլալով, երեք աղջիկներէն ո'րն ալ տրուի իրեն, չնորհակալութեամբ պիտի ընդունէր զայն, միայն թէ թեթեւ պայման մը ունէր, այսինքն եթէ աղջիկներէն ամէնէն պզտիկը տային իրեն, 300 ոսկի դրամօժիտով պիտի ընդունէր զայն, միջինը 400 ոսկիով, իսկ ամէնէն մեծը 500 ոսկիով։ Մեծ չնորհ մըն էր այս, ընտանիքին գործին ո'ր գինը որ գար, ըստ այնմ նոյն գինը ունեցող աղջիկը պիտի ծախէին նրբաճաշակ փեսացուին։

Գործէ հասկցող մարդ էր այս փեսացուն։ Նախ չահը և ապա սէրը։ Նախ միտքը և ապա սիրտը։

Եւ ահա խորհուրդ մեծ և բաքանչելի։ Պէտք է աղջիկները ամուսնացնել, և քանի որ առանց դրամի պատշաճ ամուսնութիւնը անկարելի պիտի ըլլայ, թո՛ղ դրամով ըլլայ։

Բայց տունը դրամի վերածելով իսկ, ընտանիքին ամբողջ հարստութիւնը հազիւ հազ 600 ոսկիի կը հասնի, որով իւրաքանչիւրին ինկած արդար բաժինը 100ական ոսկին չանցնիր։ Միամիտ փեսացուին խելքը կը հասնի՞ ասոր։ Անիկայ լաւ կերպով ուսումնասիրած է ոչ թէ իւրաքանչիւր անհատին այլ հաւաքականին վերջին փարան իսկ, և որովհետեւ ապահով է թէ ծնողքը զաւակներուն յաջորդութեան կարգը չաւրելով ամէնէն առաջ մեծ աղջիկը պիտի ամուսնացնեն, ուստի ամէն մէկին զատ զատ գին դրած և առաջինին 500 ոսկի նշանակելով, 100 ոսկին ալ դարձեալ իրենց կը թողուր, որ անշուշտ հարսանեկան ծախքերուն երթալով բան մը չպիտի մնար։

Բանակցութիւնները և սակարկութիւնները իրարու յաջորդեցին, և մինչեւ իսկ աղաչանքի և պաղատանքի պէս բաներ, ոչ թէ փեսացուին, այլ հարսնցուին ծնողքին կողմէ, և ահա վերջապէս մեծ աղջկան համար միջին գինի, այսինքն 400 ոսկիի որոշումը տրուեցաւ։

Այս չորս հարիւր ոսկիին վրայ աւելցուր նաեւ չուրջ հարիւր ոսկի ալ աղջկանը օժիտին և հարսանեկան ծախքերուն համար. այն ատեն կը տեսնես որ տունը ծախուելէն ետքն ալ ընտանիքին հազիւ հարիւր ոսկի կը մնայ. այսինքն հօր, մօր և մնացեալ երեք աղջիկներու իւրաքանչիւրին համար քսանական ոսկի միայն։ Բայց գոնէ ամէնը այս ըլլար։

Մարդը որ հազիւ հա՛չ երեք հարիւր ոսկիի դրամագլխով կրնար դարձնել գործը, այժմ միայն հարիւր ոսկիով կործանման ճամբան բռնած կ'ըլլար։ Խանութին վարձքին վրայ տան վարձքն ալ բարդուեր էր, բան մը որ ո՛չ իր հօրը ժամանակին տեսած էր, և ոչ ալ իր օրով, և վարձուած նոր տունն ալ վաճառական փեսայ մը ունեցող անձի վայելուչ բան մը ըլլալու էր։

Գոնէ կեղծ սնանկութեան վրայ գաղափար ունեցող [illegible] մը եղած ըլլար....

Նախապէս իրեն հետ ամենայն եռանդով գործ ընող վաճառականները և յանձնակատարները, որոնք շատ դիւրագրգած էին, իրենց ապառիկ գործառնութիւնները նախ չափաւորած և ապա բոլորովին դադրեցուցած էին, որով խանութը գտնուած ապրանքներուն տեսակն ալ հետզհետէ աւրուելով, [illegible] սնանկցուներու անողորմ մրցումը, աւելի դիւրաւ կը հալածէր իր գործը, որ կրնար քիչ մը ուշ տապալիլ միայն։

Հազիւ քանի մը տարի տեւեց այս ողբալի տագնապը։ Խանութը գոցուեցաւ պարտքով։ Մարդը վարձած տունէն արտաքսուեցաւ պարտքով, քանի մը ամիս խեղճութեան մէջ պարապ պտտելէն վերջ, այժմ հազիւ հազ բաղդն ունեցած է իր նախկին գործակալներէն մէկուն քով գործակալութեան մտնելու իր ծեր հասակին մէջ 40 ղշ. չաբաթականով։

Նեղ օրերու չվարժուող կինը սրտին ցաւէն հիւանդ պառկած է այն անկողնին մէջ, ուր մարդ կը մանէ անգամ մը այլեւս անկէ դուրս չելլելու համար։ Իր երկու աղջիկները որոնք այլեւս յոյս մը չունին զիրենք փնտռողներու, որովհետեւ մեծ քոյրերնին զիրենք կողոպտելով դրամօժիտ չէր թողուցած իրենց իր ամուսնացած ատենը, օտարներու կարերը կը կարեն հիմայ, մօր, բժիշկի և դեղի ծախքը և ընտանեկան աղքատ պիտոյքները հոգալու համար։

Իսկ համալսարաններ մտնելու, երեւելի սեղանաւոր մը, վաճառական մը, փաստաբան մը, բժիշկ մը, կամ պաշտօնեայ մը ըլլալու նպատակով և յոյսով վարժարան դրուած և հետզհետէ մեծամեծ յառաջդիմութեանցը համար ուրախութիւններ զգացուած մանչ զաւակը անյաջող խանութպանի մը քով դրուեցաւ միայն այնչափ վարձքով, որչափ որ տիրոջը խիղճը կը ներէ տալ, գոնէ իր առօրեայ անձնական փոքրիկ ծախքը հոգալու համար։

Ահա քեզի ակամայ դրամօժիտի մը հինգ հատ կենդանի զոհերը, որոնք տակաւին քանի մը տարի առաջ երջանիկ կ'զգային ինքզինքնին և այժմ անյոյս կերպով կործանած են. իսկ զիրենք կործանող չահադէտ փեսան ալ, եթէ կեղծ սնանկութեան [illegible] ուրիշներու տուներն ալ վառելու փառքին չարժանանայ, այն ալ անշուշտ իր կնոջը և երկու դեռատի զաւակներուն հետ պիտի գայ նստի այն արցունքներու սեղանին շուրջը որ ինք պատրաստած էր. որովհետեւ իր վարած չռայլ կեանքը, որ համեստ անձի մը երեսնամեայ աշխատութեան, և խեղճ քենիներու ապագային յոյսը կողոպտող համեստ հարստութեան մը կողոպուտին առժամանակեայ չնորհքներու արդիւնքն էր անշուշտ զայն ալ պիտի տապալէ իր կարգին։

Կը տեսնես որ ակամայ կամ բռնի դրամօժիտը ի՛նչ ողբալի դեր մը կը խաղայ մեր մէջ։

Փնտռուածը աղջիկներուն ֆիզիքական և բարոյական գեղեցկութիւնը չէ, այլ անօթի բերաններ գոհ ընող դրամը, զոր պէտք է ճարել, և վա՛յ այն ծնողքներուն որոնք կործանման վտանգի տակ այդ զոհողութիւնը ընելու կը պարտաւորին, վա՛յ այն աղջիկներուն որոնք առաջին կամ ընտրուած քոյրը ըլլալու բաղդաւորութիւնը չունին, և վա՛յ ապագային այն համեստ եղբայրներուն, որոնք քոյրեր ունենալու դժբաղդութեան ենթակայ եղած են։

Եթէ դրամօժիտին է'ն քիչ տեսակն և էն անպատշաճն իսկ մինակ ունեւոր դասերուն մէջ քաշուած ապրանք մը ըլլար, անոր վրայ ո՛չ քու հարցումդ արժէք մը կ'ունենար և ոչ ալ իմ պատասխանս։ Բայց ամէն բանի մէջ չեղծումը դատապարտելի է, և այնպէս կը կարծեմ թէ դրամօժիտին մեր համեստ դասակարգերուն մէջ ալ սովորական դարձած և բռնի կերպարանք մը առած ըլլալը չեղծումէ մը տարբեր բան չէ, երբ մանաւանդ ծնողքներու նիւթական կը կործանի այլեւս չվերականգնելու պայմանաւ, և մանաւանդ հարուածը կը տրուի մնացեալ աղջիկ զաւակներուն, որոնց իրաւունքն է որ կը խլուի իրենց ձեռքէն, ու կը նուիրուի անոր որ բաղդը կա՛մ մեծ քոյր և կամ ընտրեալը ըրած է։

Արդեօք իրաւագէտները ի՞նչ գաղափար ունին այս մասին։ Բայց ո՞ւր գտնելու է այն իրաւագէտը որ ինքն ալ բռնուած չըլլայ այդ համաճարակ ախտէն։

ԼԻՈՆՔԷ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՊԷՏՔ Է ԸԼԼԱՅ(*)

ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տղաք իրենց դաստիարակութեան տարիքին մէջ ամենէն աւելի կը զգացնեն ֆիզիքապէս աճելու իրենց պէտքը. այսինքն տղաք չարժելու, քալելու, խաղալու, մարմնոյ զանազան մարզանքներ ընելու խիստ մեծ փափաք և միեւնոյն ատեն խիստ մեծ պէտք ունին։ Տղոց այս պէտքը բնախօսական պէտքերու կարգէն է, և ունի իր խորհրդաւոր հետեւանքը, տղուն հոգեկան կեանք ու վիճակ մը ստեղծելու, կամ առանց կեանք ու վիճակ մը բարելաւելու համար, անոր մատաղ սրտին մէջ զգայական կեանքի խիստ ազնիւ բողբոջներ ուռճացնելու համար, և վերջապէս այս ամէնով անոր բարոյական դաստիարակութեան նպաստելու համար, եթէ դաստիարակները պէտք եղած ուշադրութիւնը չի զլանան այս մասին։

Տղուն բովանդակ իմացական կարողութիւնները բնազդային վիճակի մը մէջ են տակաւին. այս պատճառաւ անոնց քով պէտքը ինչ որ ալ ըլլայ, շատ աւելի հարկեցուցիչ, շատ աւելի ստիպողական ու ծանրակշիռ է անոնց։ Գիտուններուն կը մնայ ընդարձակօրէն բացատրել թէ ինչպէս բնազդային պէտքի մը գոհացումի բոլէն մարդուն մարմնոյն մէջ հաճոյքի և ախորժի անուշ զգացութիւն մը կ'արթննայ, կը վերածնի, կ'ընդլայնի ու կը համակէ ամբողջ էութիւնը, և թէ ինչպէս դարձեալ մարդ բնազդային զօրաւոր ու անընկճելի մղումի մը ճակատագրական ազդեցութիւնը կ'ենթարկուի, որ զինքը կը մղէ, կը վարէ իր այս պէտքը գոհացնելու։

Տղոց քով ալ միեւնոյն չափով և միեւնոյն այս անդադարելի ուժով, բնազդային անհագին պէտք մը անոր ֆիզիքապէս աճելու գոհացումը փնտռելու կը մղէ զայն։ Եւ ասոր համար է որ տղաք ամէն բանէ աւելի թեթեւ խաղի, պարի, երգի ու պտոյտի ջերմապէս փափաքող են։ Կ'ուզենք անգամ մըն ալ կրկնել թէ՛ տղաք իրենց ֆիզիքապէս աճելու բնազդային պէտքը գոհացնելու միջոցին, նշանակելի ախորժ ու հաճոյք մը կը զգան։

Քոբէնհակի բժիշկներէն Տքթ. Լանկէ, որ իր յուզումներու հոգեբանութեան վրայ գրած երկասիրութիւններովը, ամբողջ գիտական աշխարհին հանրածանօթ է, հատորիկի մը մէջ մարդոց զանազան յուզումները լրջօրէն ուսումնասիրած, և զանոնք իրենց պատճառներովը մէկառ մէկ երեք դասակարգերու բաժնած է։

Առաջին դասակարգի հաճոյքներ կ'ընդունի այն հաճոյքները, որոնք ուղղի և մարմնոյ հինգ զգայարանքներու առթած ախորժ ու վայելքներէն կը ծնին։ Երկրորդ դասակարգի հաճոյքներ կ'ընդունի անոնք, որ կը ծնին բնական կամ քիմիական զանազան տարրերու կամ բաղադրութեանց՝ արեան չրջանը մտնելէն. օրինակի համար, սուրճին, ծխախոտին, ոգելից ըմպելեաց և ափիոնի յառաջ բերած հաճոյքները։ Եւ երրորդ դասակարգի հաճոյքներ կ'ընդունի այն հաճոյքները որոնք մարմնոյ մեքենական չարժումներէն յառաջ կուգան. օրինակի համար պարէն, տղոց զանազան խաղերէն ելն։

«Մարդիկ, կ'ըսէ Տքթ. Լանկէ, այս երեք միջոցներուն կը դիմեն բնազդային մղումով մը, իրենց հաճոյքի պէտքը արուեստականօրէն գոհացնելու համար, երբ հաճոյքի բնական միջոցները կը պակսին իրենց համար»։

Ահա այս կերպով, երկու բարերար ազդեցութիւններ ծնունդ կ'առնեն։

Տղաք իրենց խաղերով, պար ու մարզանքներով, մէկ կողմէ ֆիզիքապէս կ'աճին, միւս կողմէ ալ, հաճոյքի գաղափարը որ հետեւանք էր մեքենական իրենց չարժումներուն, անոնց զգայականութեան արթննալուն կը նպաստէ։ Դաստիարակը շատ անգամ տղուն հոգւոյն և անոր զգացումներուն պէտք ունի։ Ֆիզիքական դաստիարակութիւնը, մարմնոյ չափաւոր մարզանքը, այս կերպով դաստիարակին ձեռքին մէջ կը դնէ կրթական թանկագին միջոց մը, որուն չնորհիւ կարող է տղուն զգացումներուն և հոգւոյն կոչում ընել, քանի որ մարզանքը՝ հաճոյքի վերափթթումին պատճառն է, և քանի որ հաճոյքը նախադուռն է զգացողութեան։

Հիմա կ'ուզեմ լուսաբանել թէ ինչպէս հաճոյքը տղուն զգացողութեան զարգացումին կը նպաստէ։ Մեր ընթերցողները կ'ընդունին անշուշտ յետագայ երկու ճշմարտութիւնները։

Առաջին—Մեր մարմնոյ իւրաքանչիւր դրութիւն իր գործունէութեան մասնաւոր չրջանն ունի, և ջղային դրութեան գործունէութեան չրջանակին մէջ է մարմնոյ զգայականութիւնը։

Երկրորդ—Զարգացումի սահմանին մէջ, մեր մարմնոյ որ և իցէ դրութեան գործունէութիւնը ո'րքան աւելի մարզուի ու կրկնուի, նոյնքան աւելի կ'ընդլայնի, կ'աճի ու կը զօրանայ մեր մէջ միեւնոյն այդ դրութիւնը. հետեւաբար մեր ջղային դրութիւնը, կամ զգացողութիւնը կ'ընդլայնի, կ'աճի ու կը զօրանայ այն համեմատութեամբ որով անոր գործունէութիւնը կը կրկնուի։

Արդ, մեր ջղային դրութեան զգայական չրջանակը երկու գլխաւոր էջեր ունի. հաճոյքի էջը և տխրութեան էջը։ Դաստիարակներուն աղօտ կամքին կը թողում ընտրութիւնը այս երկու էջերուն. որովհետեւ բնաւ մը անգամ մտքէս մէջ չեմ ուզեր ուրուագրել դաստիարակ մը, որ տղուն զգացողութիւնը զարգացնելու համար պիտի բարեհաճի տխրեցուցիչ միջոցները նախընտրել հաճոյքի սիրուն միջոցներէն։

«Ֆիզիքական դաստիարակութիւնը, կ'ըսէ Ժորժ Տէմընի, ամփոփումն է այն միջոցներուն, որոնցմով կարելի է սովորցնել մարդուն [illegible] ո և է աշխատութեան մը կատարումը։» Այս կէտը չատ կարեւոր է. որովհետեւ յաճախ ֆիզիքական դաստիարակութիւն ըսելով, տղաքը չարաչար յոգնեցնել, զանոնք կաղ ու հաշմանդամներ դարձնել կը հասկցուի։ Ֆիզիքապէս տխեղծներ ու հաշմանդամներ ընելու համար չէ որ ծնողք իրենց հոգեհատոր զաւակները դպրոց կը ղրկեն։ Ասկէ զատ, արդէն մարմնոյ չափազանց յոգնութիւնը չատ անհաճոյ է տղոց, և անոնց վրայ յոռի ու ծանրակշիռ հետեւանքներ կրնայ ունենալ, տղոց միտքերը բթացնելով։ Այս պատճառաւ, ֆիզիքական դաստիարակութեան չափաւոր համեմատութիւնն է միայն, որ տղուն զարգացման համար կարեւոր ու թանկագին օգուտներ պիտի ընծայէ։

Բ. ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆ

(*) Տես Սուրհանդակի 562 թիւը։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Երկու դերասանուհիներ.— Գալիցիոյ Հայերը.— Եւրոպացիներու մէջ Մխիթարեան տօնը և բարեգործութիւնը.— Բուլկարի Հայերը.— Խղճալի վիճակ.— Բուլկարի Հայոց եկեղեցին.— Հայերը Վիեննայի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ, 26 դեկտ. 1900

Գերման ծանօթ դերասանուհի Տիկին Ակնէս Զօրմա հոս ալ եկաւ, չարք մը ներկայացումներ տալու։ Նորայի դերին մէջ, որով սկսաւ, ցուրտ ընդունելութիւն գտաւ հասարակութեան, ինչպէս և մամլոյն կողմէ, և վիրաւոր-

ունելով՝ հետեւեալ օրն իսկ ընդհատեց անմիջապէս իր «Թունէլ»ն եւ մեկնեցաւ Վիեննայէն։ Զօրմա վերջերս Պոլիս ալ եկած էր, որով ընթերցողներէ ոմանք կրնան զինքը տեսած ըլլալ։ Մեծ վարժութիւն ունի անասաբակոյս, շատ լաւ սորված է արուեստը, բայց այդ անշուշտ բաւական չէ մեծ «արդիւնք» մը ըլլալու, եւ բնաւ չի բաւեր Վիեննայի մէջ յաջողելու համար։ Վիեննա սիրունին եւ շնորհալիին երկիրն է, կենդանի, բնական, համակրելի խաղը միայն կրնայ հոս գնահատուիլ։ Այդ յատկութեանց ճիշդ հակառակին մարմնացումն է Զօրմա։ Զոր, ցուրտ, անհոգի խաղ մը, որուն մէջ բացորոշ կ՚երեւայ, բազում աշխատութիւն, ուսումնասիրութիւն կայ, բայց ա՛յդ ալ երեւնալու չէ, ա՛յդ է կատարեալ արուեստը։ Եւ ոսկրոտ, աննկունաւոր ո՞չ է արտայայտութիւն չունեցող դէմքով, եւ նիհար, անվայելուչ մարմնով մը, անբնական, ճիգը ակնյայտ տեսնուող ծանրաշարժ, շնորհէ բոլորովին զուրկ շարժումներ, եւ ուխոյժ ու փափկութիւն պահանջող դերի մը մէջ մանաւանդ, ահա Զօրմա։ Ի՜նչ տարբերութիւն Տուզէի հետ։ Նոյն Նորան Իտալուհին ներկայացուց հոս, եւ անշուշտ անոր յիշատակն ալ Զօրմայի յաջողութեան մեծ արգելք մը եղաւ։ Զօրմա անոր կը նմանէր միայն իր տարապայման բարձր մուտքի գներովը։ Զանձրոյթ մըն էր երեկոյթը։ Շատերու—ընդ որս եւ—սրտնեղիչ ձանձրոյթ մը պատճառեց Զօրման՝ Նորայի դերին մէջ։

.˙. Աւստրիական Պուքովինա նահանգին մէջ Հայերը կարեւոր դիրք մը ունին, եւ Հայ անդամ մըն ալ կայ Րայխսրադին մէջ։ Ցաւալի է որ իրենց ջլիւպին մէջ այնպիսի զեղծումներ յառաջ եկեր են, որ իր գլխաւոր անդամներէ մին, Պ. Գոխանովսքի, հարկադրուեր է հրաժարելու։ Առաւել ցաւալի է, որ խնդիրը այժմ դատարանի առաջ ալ պիտի ելլէ, ինչպէս կ՚իմանամ։

.˙. Ծնունդ է երէկ եւ այսօր, եւ Վիեննա մասնաւորապէս սիրուն պատկեր մը կ՚ընծայէ. ընտանեկան կեանքը այս օրերս իր գեղեցկագոյն կողմերովը երեւան կուգայ։ Բայց ուրիշ կէտ մըն ալ մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է, մանաւանդ մեզի համար։ Հանրային բարեգործութիւնը այնքա՜ն բացառիկ կերպով ի յայտ եկաւ, որ քաղաքապետ Տր. Լուէկէր, վերջին նիստին մէջ հուշակեց զայն ու շնորհակալիք յայտնեց Վիեննացւոց՝ իրենց ջերմ բարեսրտութեան համար։ Կը յիշատակեմ ասիկայ, որովհետեւ տեսակ մը նախապաշարում եղած է մեր մէջ, Եւրոպացիները նուազ բարեգործ կարծել, եւ չար ու (չիտակն ըսելով) ամօթալի բերկրութեամբ կը տեսնենք բոլոր այն առանձին երեւոյթները, որոնք իրաւունք տալ կը թուին մեր սիրելի եւ մեր անձնասիրութիւնը փաղաքշող նախապաշարման (*)։

Յիշեմ այս առթիւ Բարիզի յետին աղքատութեան մէջ տառապող Հայերը։ Ահա՛ ուրեմն ազգակիցներ, կրկնապէս գթութեան արժանի։ Ինչ որ ազնիւ եւ ճշմարտապէս փութաջան հոգեւոր հովիւը, Վռամշապուհ քհ., այդ մասին պատմեց ինծի քանի մը ամիս առաջ Բարիզ գտնուած ատենս, պարզապէս սրտաճմլիկ է։ Մեծագոյն մասը փողոցները չօքօլա եւ քաքաօ ծախելով կ՚ապրին խեղճ ու կրակ, միւսները... կը մուրան։ Մեր բարեգործութիւնը գոնէ իրենց միջոց տալու էր Արեւմք դառնալու, ուր երկրին լեզուները կը հասկնան, եւ գէշ աղէկ գործ մը կրնան գտնել եւ ապրուստնին ճարել։ «Բարիզ կ՚երթամ, հոն քահանայ կայ, Հայ հարուստներ կան, կը բարեխօսեն, կ՚օգնեն, հոն զբաղում մը ձեռք կը ձգեմ» ելն. մտածելով ճամբայ ելլողներուն յոյսը որքա՜ն անհիմն է, վերագրեալներէն յետոյ պէտք չկայ ըսել։ Բարիզի մէջ յաջողելու համար նախ Ֆըրանսերէն գիտնալու է, եւ յետոյ քիչ մը դրամագլուխ պէտք է ունենալ։ Ապա թէ ոչ այդ խեղճերուն թիւը աւելցնելու կ՚երթայ մարդ պարզապէս։ Այդ կարօտեալներուն ամէնուն համար ալ սակայն չէ կարելի գութ ունենալ, որովհետեւ շատ սինլքորներ կան մէջերնին, որոնք խառնուած են պարկեշտ ու աշխատասէր գեղջուկներու հետ։ Այս վերջնոց գլխաւոր թերութիւնն է ձեռներէցութեան կատարեալ պակասը։ Օրինակի համար, մինչդեռ Կալիցիայի կեղտոտ Հրեաները, քանի մը Ֆրանքի չնչին դրամագլխով Արուեստահանդէսին մուտքի տոմսակները ծախելով եւ գնելով, օտարականներու առաջնորդութիւն ընելով ելն. օրը գոնէ 15-20 Ֆր. կը շահէին, մեր Հայերը՝ մնացած էին իրենց հինաւուրց չօքօլա եւ քաքաոյին կամ ...մուրալու։

Բարիզի Հայ եկեղեցին Ռիւ տը Վիէնի մէջ նախկին գարեջրատուն մըն է, կիրակի առաւօտները Հայերէ վարձուած։ Շատ որոշ կ՚երեւայ դեռ իր նախկին գործածութիւնը, եւ քովի փոքրիկ սրահին մէջ դեռ կան Թաղոքականներու կիսարձաններ, որոնք կը զարմանան անշուշտ, երբ Հայ քահանային եւ թաղականներուն խորհրդակցութիւնները կը լսեն։ Ուրախալի է ուրեմն այն լուրը թէ Շան զ Էլիզէի գեղեցիկ թաղին մէջ շնորհքով եկեղեցի մը պիտի կառուցուի։

Ատեն մը հոս ալ, Վիեննայի մէջ եկեղեցի շինելու խօսք կար։ Շատ խօսուեցաւ։ Քահանայ մը եկաւ քանի մը տարի առաջ այդ խնդրով զբաղելու համար։ Թէեւ հազիւ գիտէր ստորագրել, բայց շատ ճարպիկ մարդ էր։ Եկեղեցին չկրցաւ շինել, սակայն իր գործը շտկեց. երկար ատեն տեղւոյս Հայերուն ծախքովը ինքը ապրեցաւ եւ իր որդին զբօսնեցաւ։ Կարգ մը Հայեր ալ կուգան արդարեւ հոս ու մեծ օժիտով աղջիկ կը փնտռեն։ Կը գտնեն ալ երբեմն, մանաւանդ Պուքովինայի հարուստ Հայերու շրջաններէն։ Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքարանը այն զանցառութիւնը ունի, որ իրմէ տեղեկութիւն խնդրուած ատեն հարկ եղածին չափ խիստ չէ։ Գիտեմ միայն, եւ ճշգրիտ աղբիւրէ, որ վերջերս երիտասարդի մը վրայ լուր ուզուեցաւ իրմէ եւ փայլուն վկայագիր տուաւ անոր համար, մինչդեռ շատ լաւ կրնար իմանալ (եթէ չէր գիտեր) թէ ի՛նչ տեսակ շատ մոտաւոր եւ շատ անպատուաւոր անցեալ ունի Պոլսոյ մէջ, սոյն իր ներբողեալը։

ՎՌԱՄ

(*) Ես չեմ ուզեր խօսիլ հոս թէ անճաշակ ըլլալէ զատ—ճաշակը մեր գլխաւոր յատկութիւնը չէ արդէն—ո՛ր աստիճան կը վայլէ Դը Եւրոպացիներու բարեգործութիւնը տափակ մեր սրամտութիւններովը ծաղրել։

ՀԱՅ–ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Երէկ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեանի անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, եկեղեցականներ եւ աշխարհականներ ինչպէս նաեւ Լուսաւորչեան եւ Վիեննայի ու Վենետիկի Մխիթարեանց աշակերտները եւ Մայրապետանոցի աղջիկները շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Դատական նախարարին կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը այցելութիւն տալով շնորհաւորեց զինքը։

—Նորընտիր Վարչական ժողովոյ անդամներէն Բեքմէզ Կոմիտաս էֆ. հրաժարական տուեր է։

—Հայ-Հռոմէական եպիսկոպոսաց երիցագոյնը Տ. Օհան եպս. Քիւրէլեան Հռոմի մէջ վախճաներ է 85 տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը հակահասունեանց օրով մէկ քանի տարի Պատրիարքութիւն ըրած եւ ապա Հռոմ գացած էր, ուր կը մնար մինչեւ հիմա երբեւ ձեռնադրիչ, Լեւոնեան վարժարանէն վկայեալ Հայ-Հռոմէական ընծայացուներու։ Քիւրէլեան եպս. վերջին Պատրիարքական ընտրութեանց առթիւ Պոլիս գալով, ծեր ու դողդոջուն վիճակի մէջ մասնակցեցաւ ընտրական գործողութեանց։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍՍԻՐՁԻՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ. — Մանչուրիան իւրացնելու մասին կնքած պայմանագրէն ետքը, Ռուսիա նոր դաշնագիր մը կնքելու վրայ է Զինաստանի հետ, ինչպէս կը հասկցուի Բեքինէն Անգլ. Թերթերու ղրկուած հեռագրէ մը, որուն մէջ կ՚ըսուի թէ չինական պաշտօնական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Ռուսիա կարգադրութիւններ կ՚ընէ Բեդերսպուրկի մէջ դաշնագիր մը կնքելու համար Զինու հետ։ Զինաստանի կառավարութիւնը իր Բեդերսպուրկի դեսպանին պաշտօն յանձներ է բանակցելու համար այս դաշնագրին մասին։ Բեդերսպուրկէն ալ Վինըր Թակպլաթի ուղղուած հեռագիր մը կէս պաշտօնական զեկոյց մը կը պարունակէ ռուսեւչինական դաշնագրին մասին, որուն համաձայն Թանկ-Թիէնի նահանգը առժամապէս պիտի գրաւուի ռուսական զօրքերու կողմէ, Ռուսական շահերը պաշտպանելու համար Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ ուրիշ տէրութեանց դէմ, որոնց զօրքերն ալ կը գործեն Զինաստանի մէջ։ Ֆրանսական թերթ մը ի վեր հանելու առթիւ այս լուրին կարեւորութիւնը, հետեւեալ տողերը կը գրէ։—«Ռուսիա յարատեւելով Զինու մէջ իր հետեւած անշահախնդիր (*) քաղաքականութեան մէջ, որուն հետեւիլ ի զուր հրաւիրեց միւս տէրութիւնները՝ անցեալ օգոստ. 28էն ի վեր, այժմ կ՚որոշէ առանձինն բանակցիլ չինական արքունիքին հետ։ Բեդերսպուրկի մէջ կատարուելիք բանակցութիւնները ազատ պիտի մնան դիւանագէտներու եւ մասնաւորապէս Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն անխորհրդապահ հսկողութենէն։ Ռուսիա, մինչեւ հիմա Զինաստանի նկատմամբ հետեւած բարեկամական (*) ընթացքին ի վարձատրութիւն Զինաստանէն պիտի կրնայ ձեռք բերել այնպիսի առանձնաշնորհեալ առաւելութիւններ, որոնք մեծ սպառնալիք մը պիտի ըլլան իրենց առեւտրական անյագուրթեամբը նշանաւոր հանդիսացող Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ շահերուն, որոնց այս անյագութիւնը Պոքսըրներու ապստամբութեան գլխաւոր պատճառներէն մին հանդիսացաւ»։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԷՆ հասած նոր հեռագիրներէ կը հասկցուի թէ՝ Աֆրիքանտըրներու Պօէրներու հետ միացումը կատարուած լմնցած գործ մը կը դառնայ հետզհետէ, հակառակ պատերազմական վարչութիւն հրատարակուած ըլլալուն։ Մասնաւորապէս արեւմտեան գաւառներու մէջ կը համախմբուին այս միացեալ տարրերը՝ Անգլիական լուծը թօթափելու նպատակաւ։ Պասութօլէնտի սահմանագլխուն վրայ կարեւոր դէպքեր տեղի կ՚ունենան։ Անգլ. բնակիչները այդ հողը կ՚ապաստանին, ուր մեծաքանակ ցորեն փոխադրած են, Պօէրներու հետապօտութիւններէն [?] ազատ պահելու համար։ Պօէրները այժմ տէր են Օրանժի Հարաւ. Արեւելեան մասին։ Անգլիացիները միշտ Տէվէթի կը հետապնդին Ֆիքսպուրկը անցնելով. բայց ո՞ւր է Տէվէթ։ Լորտ Քիչնըրի հանելուկաձեւ մէկ հեռագիրը կը ցուցնէ թէ այս մասին բնաւ տեղեկութիւն չկայ։ Հարաւ. Ափրիկէի Անգլ. բանակին սպարապետը կ՚ըսէ թէ՝ «տարակուսելի» է որ Տէվէթ Րէնօսդըրի Պօէրներուն հետ ըլլայ, եւ կ՚աւելցնէ թէ՝ «կը թուի» որ արեւմուտքի Պօէրները դէպ ի Քալվինիա կ՚ուղղուին, եւ «հաւանական» է որ արեւելեան կողմի Պօէրները փոքր ջոկատներու բաժնուած են։ Միտըլպուրկի կողմը Անգլիացիները երկու գունդ միացուցած են, եւ մղելու դիտաւորութեամբ Պօէրները, որոնք երկաթուղիին չեն դպած։ Զօր. Պրապանթ, հրամանատար այն կատաղի եւ անկարգապահ զօրաց որոնք այնքան տխուր համբաւ թողած են, այդ կողմերը կը գտնուին, ինչ որ պատճառ պիտի ըլլայ փութացնելու Աֆրիքանտըրներու Պօէրներու հետ միանալը։

—Բարկլոյսի վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր Սըր Ա. Միլնըրի հետ։ Որոշուեր է անմիջապէս նիստի հրաւիրել նախարարներու Խորհուրդը։ Այս մասին կարեւոր յայտարարութիւն մը կը սպասուի։ Բարկլոյսի կառավարութիւնը արտօնութիւն տուեր է քաղաքապետին, գաղթային պահակազօրքերէն անջատ քաղաքային պահապան զօրքեր ոտք հանելու։ Զինուորագրութիւնը սկսեր է արդէն։ Վարպետները իրենց պաշտօնեաները առանձին կերպով կը զինուորագրեն։ Եթէ հարկ ըլլայ, քաղաքը զինուորական շրջանակներու պիտի բաժնուի եւ քաղաքային պահակազօրքերը գիշեր ցորեկ հսկողութիւն պիտի ընեն կանոնաւոր զօրքերուն տեղ։ Կառավարութիւնը որոշեր է կամաւորներու երկրորդ վաշտ մը կազմել։

—Սըր Ա. Միլնըր ծանուցեր է Ուիդլէնտըրներներու մասնախումբին թէ՝ 100000 ոսկեւիրի գումար մը պիտի խնդրէ անգլ. կառավարութենէն, փախստականներուն օգնելու համար։

—Համանեայի մէջ Անգլիացիները բազմաթիւ արջառներ, եւ քանի մը վակոն գրաւեր, ու 30 Պօէր գերի բռներ են։ Ֆիքսպուրկ, որ Օրանժի եւ Պասութօլէնտի սահմանագլուխին վրայ կը գտնուի, լքուեր է Անգլիացիներուն կողմէ։

—Քէյբթաունի մէջ տարածուած զրոյցի մը նայելով Պօէր հետապնդող պահակներ արշաւած են Բարկլոյսի գաղթավայրը։

—Բարկլոյսէն հասած վերջին լուրերը կ՚ըսեն թէ գաղթավայրը արշաւող Պօէրներու թիւն է 18000։ Աֆրիքանտըրները ձի եւ պաշար կը հայթայթեն Պօէրներուն։

—Քէյբթաունէն առջի օրուան թուով կը հեռագրեն թէ՝ 50 կամաւոր հեծանուորդներէ բաղկացած ջոկատ մը շաբաթ օրը քաղաքէն ճամբայ ելլելով յաջորդ օրը գրաւեր Բիքաւէրսկլուֆը։ Հեծանուորդները կէս մը մղեր են Պօէր ջոկատի մը հետ։ Պօէրները ետ մղուելով, իրենց բանակատեղը հաստատեր են կիրճին միւս կողմը։ Բայց հեծելանուորդները յաջողեր են կիրճը գրաւել։ 3 հեծանուորդներ սպաններ եւ 23 հոգի վիրաւոր են, որոնց մէջ կը գտնուի իրենց պետը։

ԴԱՐ ՄԸ ԱՌԱՋ, այն է 1801 յունվար 6ին (Ն. Տ.) Թայմզ հետեւեալ տեղեկութիւնը կը հրատարակէր։— Պատերազմական նախարարը այսօր Եւրեսփ. Ժողովին ներկայացուց ցուցակը այն կորուստներուն, զորս կրած ենք ներկայ պատերազմէն ի վեր։

			Սպայ եւ զինուոր
1793ին	մեռած	են	2059
1794ին	»	»	8506
1795ին	»	»	11870
1796ին	»	»	9858
1797ին	»	»	5967
1798ին	»	»	4008
1799ին	»	»	5071
1800ին	»	»	1542
Գումար			48881

Ֆրանսական թերթ մը 100 տարի առաջուան Թայմզի այս հատուածը արտատպելէ ետքը հետեւեալ տողերը կը գրէ.—«Եթէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարը այսօր 1901 յունվար 6ին Խորհրդարանին մատուցանէր տարիէ մը ի վեր Անգլ. բանակին կրած կորուստները, վերոյիշեալ գումարէն 2 3 հազար հոգիի աւելի կորուստ մը պիտի նշմարուէր։ Այսպէս, Ֆրանսական յեղափոխութեան բոլոր պատերազմները՝ միմիայն իր Հարաւ. Ափրիկեան ձեռնարկէն նուազ կորուստ պատճառած են Մեծն Բրիտանիոյ։ Այս թուանշանները կարդալով դիւրին է հաշուել թէ Անգլիա ո՛րքան մեծ զոհողութիւններ ըրած է ձեռք անցընելու համար Թրանսվալը եւ Օրանժը։ Եւ ինչ որ կարեւորն է, դեռ լմնցած չէ եւ դեռ նոր կը սկսի պատերազմը»։

ՎԱՏԻԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Տ. Ֆավիէ, Բեքինի կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը որ Հռոմ գտնուած պահուն տեսակցեցաւ Լէոն ԺԳ. պապին հետ, անցեալ շաբաթ օրը Մարսիլիա դարձեր է, ուր լրագրի թղթակցի մը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է, այն լուրին վրայ թէ Պապը Ֆրանսական կառավարութեան մօտ կատարելու համար պաշտօն մը յանձնած է իրեն։

—«Ն. Սրբութիւնը երկարօրէն խօսեցաւ ինծի հետ, զինքը մեծապէս զբաղեցնող խնդրոյ մը վրայ, բայց ոեւէ որոշ պաշտօն չէ յանձնուած ինծի, Ֆրանսական կառավարութեան մօտ ի գործ դնելու համար։ Պապին Գաղափարներուն տեղեակ եմ, բայց Զինական գործերը արդէն ծանր բեռ մըն են ինծի։ Հետեւաբար անկարելի է ինծի այդպիսի դիւանագիտական պաշտօնի մը հոգն ալ աւելցնել վրաս։ Պապը հայրական բարեացակամութիւն մը եւ սէր մը կը՛ տածէ Ֆրանսայի նկատմամբ։ Այսու հանդերձ գործերն ալ յառաջ տարուած են շատ յուռի եղանակաւ։ Լէոն ԺԳ., կը հաւատամ թէ, շատ լաւ տրամադրութիւններ ունի Ֆրանսայի նկատմամբ։ Բայց իմ կարծեօք պէտք չէ ի գործ դնել այն խիստ միջոցները որոնց վրայ խօսուեցաւ վերջերս, եւ դիւանագիտական խզում մը հաւանական չէ։»

«Կարտինալ Ռիշարի ուղղած նամակս, ըսաւ ինծ Ն. Սրբութիւնը, բաւական է ցուցնելու թէ ո՛րքան կը սիրեմ Ֆըրանսան»։

Տ. Ֆավիէ եպիսկոպոսին հարցուեցաւ թէ՝ եթէ Ֆրանսայի մէջ ընկերակցութեանց եւ Միաբանութիւններու վրայ դրուած օրէնքը քուէարկուի, Պապը պիտի գործադրէ՞ իր յիշուած նամակին մէջ անուղղակի կերպով ըրած սպառնալիքը, եւ մասնաւորապէս պիտի առնէ՞ Ֆրանսայէն Մայր. Արեւելքի մէջ Կաթոլիկ միսիոնարութիւնները պաշտպանելու իրաւունքը։ Տ. Ֆավիէ ասոր պատասխանեց վճռապէս թէ այդ միջոցը բնաւ չպիտի գործադրուի, եւ ինչ որ ալ ըլլայ, Ֆըրանսա պիտի պահէ Մայր. Արեւելքի մէջ ունեցած դիրքը, թէեւ Գերմանիա զուր ջանքեր կ՚ընէ այդ իրաւունքը իր ձեռքը անցընելու համար։

ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ. — Գերմանական Հէբյօլ շոգենաւը Պէյրա հասեր է, իր մէջը ունենալով 136 Հապէշներ եւ Սօմալիներ, որոնք Ռոտեսիայի հանքերուն մէջ պիտի աշխատէին։ Բայց ասոնք շոգենաւին մէջ իմանալով որ շղթայակապ աշխատելու պիտի դատապարտուին, մերժեր են ցամաք ելլել։ Նաւաստիներու պետը Փորթուկալցի երկու ոստիկան կանչեր է շոգենաւ, յանցաւորները ձերբակալելու համար, բայց այս գործակալները նաւը հասնելնուն պէս յարձակում կրեցին այդ բնիկներէն։ Այն ատեն շատ մը ոստիկաններ եւ Փորթուկալցի զօրքեր նաւը ելեր են, որոնց օգներ են նաւուն մէջ գտնուող ուրիշ ճամբորդներ ալ։ Կռիւ մը տեղի ունեցեր է զօրքերուն եւ բնիկներուն միջեւ, եւ ժամ մը կռուէ ետքը, յաղթութիւնը Փորթուկալցիներու քովը մնացեր է։ Սօմալի մը սպաններ եւ 26 վիրաւորուեր են։ Նաւուն մէջ 50 Սօմալի միայն մնացեր է, որովհետեւ միւսները շոգենաւէն դուրս նետուեր են։ Ինը Փորթուկալցիներ վիրաւորուած են։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ գահաժառանգ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքհէրցոգը Պերլին պիտի երթայ, Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ ներկայ գտնուելու Բրուսիոյ թագաւորութեան երկուհարիւրամեակի հանդէսներուն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ հեռագրով շնորհաւորեր է կոմս Լամստորֆը, որ վերջնապէս Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար անուանուեր է։ Կոմս Լամստորֆ հեռագրով պատասխաներ է, յայտնելով թէ կը փափաքի երկու տէրութիւններու միջեւ բարեկամութիւնը աւելի եւս ամրապնդել։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900 — 1318 — 1901

Տճ. Լռ.

Օր	ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	Րմզ.	Ցանվ.
29	ՈՒՐԲԱԹ, Պահք։	20	11
Ելք ար. 7.12			Ելք ար. 7 2

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1843 դեկտ. 29ին կը մեռնի Պօղոս պէյ Եուսուֆ, որ Եգիպտոսի մէջ կարեւոր պետական պաշտօններ վարած է։ Ծնած էր 1768ին։

—1894 դեկտ. 29ին կը վախճանի Յովհաննէս Ա. քհ. Հիւնքեարպէյէնտեան, Նախկին ուսուցիչ եւ լեզուագէտ, որ զբաղած է Հայ բառերու ստուգաբանութեամբ։ Ծնած էր 1818 նոյ. 25ին։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմութեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	4	Զէյթուն	—	Պետերսպուրկ	—14
Արքանկէլ	—0	Քարէյ	—	Վիեննա	—11
Սօֆիա	—13	Աթէնք	5	Թրիէսդէ	—2
Իզմիր	5	Տրապիզոն	—	Սէլանիկ	0

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՈՐԲԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՐՕՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ի նպաստ մեր ըրած հրաւէրը այս տարի ալ արժանաւոր ընդունելութիւն կը գտնէ։ Երկու օրէ ի վեր բաւական թուով ազգայիններ անձամբ կուգան իրենց նուէրները տալու եւ մասնակցելու այս բարեսիրական գործին, եւ այսպիսի տօնական օրերու մէջ ուրախակից ընելու այդ կարօտեալները։ Անոնք որ առաւել կամ նուազ նպաստաւոր տրամադրութեան տակ տարին բոլորեցին, պէտք է իրենց ունեցածէն բաժին մը հանեն հանրութեան չքաւոր դասակարգին համար։ Ազգին աւանդական սովորութիւնն է ասիկայ, եւ որքան ալ հեռացած ըլլանք հնաւանդ սովորութիւններէ, դեռ կան կարգ մը ազգայիններ, որոնք հաւատարիմ հետեւողներ են այդ նախնի սովորութիւններու։ Հրատարակուած ցուցակներուն մէջ մասնաւորապէս դիտելի են Շամտանճեան եւ Աստարճեան վաճառատանց պաշտօնեաներու նուէրները։ Ասոնք իրենց օրինակը իրենց պետերէն կ՚առնեն, եւ ո՛ւր էր թէ ամէն տեղ մեծերը ըլլային առաջին օրինակը։ Եթէ մեր ցուցակներուն մէջ կարգ մը փոքրիկ տղաքներու անուններ կը նշանակուին, պատճառը այն է անշուշտ որ այդ պզտիկները իրենց անունները տեսնելով բարեգործական նպատակի մը խառնուած այս գաղափարը իրենց ալ ընտանի ըլլայ միշտ։ Այսպիսի օրերու մէջ, հետեւելով ընդհանուր սովորութեան մը, մենք ալ մեր սիւնակները կը նուիրենք այս նպատակին։ Աստարճեան վաճառատան պաշտօնէութիւնը բացի կաղանդչէքի նուէրէն, 100 ղրշ. ալ ղրկած է մեզ, յանձնարարելով որ զա-

ւսումնական որբանոցի մը յատկացնենք, այդ գումարն ալ կը ղրկենք Մալաթիոյ Որբանոցին, յատկապէս գրելով տեղւոյն տեղապահ և Որբանոցին Խնամակալութեան Նախագահ Խաչատուր Վ․ի, որ այդ նուէրով որբերուն պըտուղ կամ ուրիշ ո և է մէկ պէտքը հայթայթէ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ տեղապահ Եզեկիէլ Վ․ տեղւոյն Գաւառ․ Ժողովոյ անդամներու խնդրանքին վրայ հաւաներ է մինչեւ յառաջիկայ Տօնը իր Վիճակը անցընել և ապա մեկնիլ անկէ երկամսեայ արձակուրդով Պոլիս գալու համար։

ԵՐԷԿ Աւագ տօներու վերջին օրն էր, և Պոլսոյ բոլոր եկեղեցիները լեցուած էին բազմութեամբ։ Ս․ Պատրիարքը և Երէցեան Սրբազան ներկայ էին Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ, և միւս բոլոր եպիսկոպոսներն և քարոզիչ վարդապետներ իրենց թաղերու եկեղեցիներուն մէջ ներկայ գտնուեցան արարողութեան և կարդացին Յովհաննէս Աւետարանիչի սրտայոյզ կտակը։

ՊԱՔՈՒԻ և ուրիշ քաղաքներու մէջ, ի նպաստ գաւառացի կարօտելոց Ս․ Հայրապետին հրամանաւ հանգանակութիւն կատարուեր, և արդիւնքը, իբր 300 ոսկի, ղրկուեր է Պատրիարքարան յատուկ գրութեամբ մը, որով Ն․ Ս․ Օծութիւնը կը յանձնարարէ Նպաստից Սնտուկի ընդհանուր մէկ հաշիւը ղրկել իրեն։

ԱՅՍՕՐ Խասգիւղի Ս․ Ստեփաննոս Եկեղեցւոյն մէջ տեղի կ'ունենայ յուղարկաւորութիւնը Օր․ Վիքդորիա Մինէճեանի, դուստր հանգուցեալ Անդրանիկ աղա Մինէճեանի։ Հանգուցեալ Անդրանիկ աղա ո՛չ միայն Սամաթիոյ, այլ և 1862ի ամբողջ Հայ սերունդին ծանօթ է կրթական գործին համար իր տարած աշխատանքով։ Ժամանակակից կրթական տարեգրութեանց հետամուտ անձերը գիտեն թէ Անդրանիկ աղա Մինէճեան Սամաթիոյ Ս․ Սահակեան վարժարանը ի հիմանց, հանգանակութեամբ կառուցանելէն զատ, ինքն է եղած պատճառ որ Սամաթիոյ վարժարանին մէջ առաջին անգամ ըլլալով․ 1843ին, Անգլիերէն դաս աւանդուի։ Հանգուցեալ Մինէճեան Անդրանիկ աղա վարժարանին լիազօր հոգաբարձու կարգուած ըլլալով, Ս․ Սահակեան Կրթական հաստատութիւնը իր փառքի գագաթնակէտը հասաւ։ Իր օրովն էր որ Միքայէլ էֆ․ Մամիկոնեան, Յովհաննէս էֆէնտի Կրճիկեան և հանգուցեալ Միսաք Բասքալ՝ հանրածանօթ Թուրքանը և ուրիշներ խնամեալ դաստիարակութիւն մը ստացան։ Անդրանիկ աղա մեռաւ 1862 Նոյ․ 3 շաբաթ օրը։ Ալեւորեալ «Մասիս» այն տաեն ասոյդ, ընդարձակ նկարագրութիւն մը նուիրած է հանգուցեալին յուղարկաւորութեան։ Անդրանիկ աղա խնամեալ կրթութիւն մը տուած էր իր աղջկան, որուն դաստիարակ կարգած էր Ռ․ էֆ․ Պէրպէրեան։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Թաղ․ Խորհրդոյ նորընտիր անդամները տեղեկագրով մը հաղորդած են Պատրիարքարան թէ ընդունած և ձեռնարկած են իրենց պաշտօնին։ Մէկ քանիներ հրաժարած ըլլալով յաջորդ առաւելագոյն քուէ ըստացողները անդամակցելու հրաւիրուեր են։

ԱԶԳ․ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սիվրիհիսար բնակող Մ․ Ցակոբ էֆ․ Գոլբագճեան, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ տեղւոյն բարեսէր ազգայիններէն հանգանակութիւն կատարելով, յաջողած է 700 զոյգ գուլպա ղրկել նոյն հաստատութեան բազմաթիւ պաստպարեալներուն։ Կ'արժէ որ յիշեալ էֆ․ին բարեսիրական ձեռնարկութիւնը իրեն հետեւողներ ունենայ։

ԿԱՂԱՆԴՉԷՔ

Որբ և աղքատ տղայոց կաղանդի առթիւ պտուղ գնելու համար բացուած նուիրահաւաքութեան Գ․ ցուցակն է․

Երէկուան գումարը Ղր․	145
Մառի Ա․ Ֆէթվաճեան	5
Արշակ Մանկեան	5
Մառի Զարգճեան	5
Աշխէն Այճեան	5
Մարտիրոս Գօչունեան	5
Տիկին Մեօհրիւպէ Լիմոնճեան	10
Մկրտիչ Պոնճուգճեան	5
Ր․ Հիսարէն ոմն	5
Գ․ Ցակոբեան Ց․ Գույումճեան վաճառատուն	20
Վռամշապուհ Ց․ Սամուէլեան	5
Պ․ և Ս․ Ց․ Աստարճեան վաճառատան պաշտօնեայք	30
Սարգիս Չաչան	5
Արամ Գ․ Ալեանաքեան	15
Վահրամ Գ․ »	15
Արմենակ Գ․ »	10
Պատրիկ Գ․ »	10
Ատրինէ Գ․ »	10
Արշակ Գ․ »	20
Արշալոյս Թէրլէմէզեան	5
Հրանտ Խապուլեան	10
Սաթինիկ »	10
Տիկին Մարիամ Ցակոբեան	5
» Արուսեակ »	5
Համբարձում »	5
Տիգրան »	5
Զապէլ »	5
Լեւոն Շէքիտճեան	5
Վահէ Ա․ Շատան	5
	—
Գումար	390

Այրի Տիկին Կիւլիկ Սուրեան, Այրի Տիկին Մարիամ Սուրեան և Տեարք Տիգրան, Տրդատ, Միսաք Սուրեան և Մկրտիչ Աղաճանեան ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զաւանդէտ մահը իրենց սիրելւոյն

ՎԱՀՐԱՄ ԿԱՐՊԻՍ ՍՈՒՐԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 22 ամաց, ի խոր սուգ համակելով իր բոլոր ազգականներն և բարեկամները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը ուրբաթ ի ժամ 4½ (Ը․ Թ․) Կէտիք Փաշայի Ս․ Յովհաննէս եկեղեցւոյն մէջ և անտի պիտի փոխադրուի Պալըգլըի Ազգ․ Գերեզմանատունը։

Կը խնդրուի ներկայս իբր հրաւիրագիր ընդունիլ։

Կէտիք Փաշա, 28 Դեկտ․ 1900

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

10 Ցունվար 1901

Ֆրանսական 3% փոխառութ․	101․97
Րէժի	314․
Գոնսոլիտ	23․45
Երկաթուղի	111․
Պանք Օթթօման	539․
Թրանսվալ	64 50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առաւօտ)

ՊԱՇՏՕՆ․ — Սըզըրդի կառավարիչ անուանեցաւ Տէրսիմի հրաժարեալ կառավարիչ Եահեա Նիւզհէթ փաշա։ Ճիտտէի մաքսատան տեսուչ՝ Սիրքէճիի մաքսատան տնօրէն Րիզա պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ․—Ա․ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս․ Թիկնապահ և Հիճազի հեռագրական գծի շինութեան պաշտօնեայ միրլիվա Սատըք փաշայի։ Բ․ Մէճիտիէ՝ Պոլսոյ ռումանական դեսպանատան Ա․ քարտուղար Պ․ Տէբոսիի։ Գ․ Օսմանիէ՝ նոյն դեսպանատան Բ․ քարտուղար Պ․ Սթավրիտիի և ռումանական փոխհիւպատոս Պ․ Ճօրճէսքոյի։ Դ․ Օսմանիէ՝ Ռումանական դեսպանատան թարգման Պ․ Ժօզէֆ Լահայի

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ․ — Մայրաքաղաքիս Առողջապահական Խորհուրդը, առջի օրը արտասովոր նիստ մը գումարեց, խիստ ստիպողական խնդիրներու մասին խորհրդակցութիւն կատարելու համար։

—Բոլոր առողջապահական տեսչութիւնները հետեւեալ հեռագիր-շրջաբերականը ընդունած են 1901 յունվար 9 թուով․ — «Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդին որոշմամբ Կ․ Պոլսէն բոլոր եկողները բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին, առողջապահական բժիշկ գտնուած Օսմ․ բոլոր նաւահանգիստներուն մէջ։ Ստորագր․ ընդհ․ քննիչի օգնական ՏՔԴ․ ՍԹԻԷՔՈՎԻՉ։»

ԻԶՄԻՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏԸ․— Երկու օրէ ի վեր Իզմիրի մէջ ժանտախտի ո և է նոր դէպք պատահած չէ։

—Կայս․ հրամանաւ բժշկական մասնաւոր յանձնախումբ մը Իզմիր պիտի ղրկուի ժանտախտին անհետացման մասին խիստ միջոցներ ձեռք առնելու համար։ Յանձնախումբին անդամ բժիշկները մէկ քանի օրէն Իզմիր պիտի ուղեւորին։

ՄԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻՆ․—Գոհութեամբ կը լսենք թէ Մխախոտի Րէժիին նորընտիր ընդհ․ տնօրէն Պ․ Լուի Ռոմպէռ իր վարչութեան յանձնուած կարեւոր հաստատութեան գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու համար միջոցներ ձեռք առած է։ Պ․ Շաւնօ տնօրէն անուանուած է, իսկ Պ Ժիւլ Նոալէ՝ գեր-տնօրէն նոյն հաստատութեան։ Պ․ Պ․ Շաւնօ և Նոալէ, որոնք մայրաքաղաքիս մէջ քաջածանօթ են, այս կարեւոր պաշտօններուն կոչուելով իրենց ծառայութեանց մէկ արժանաւոր գնահատութեան ենթակայ եղած կ'ըլլան։

ԼՈՑՏԻ շոգենաւային ընկերութիւնը գոհացում տալով կարգ մը վաճառականներու և մանաւանդ Սելանիկ շաքար ներածողներուն փափաքներուն, որոշած է Թրիէսթէի և Սելանիկի միջեւ շոգենաւային ուղղակի հաղորդակցութիւն մը հաստատել։ Առաջին շոգենաւը Թրիէսթէէն ճամբայ պիտի ելլէ ամսոյս 16ին, և Քորֆու և Պիրէօն հանդպելով Սելանիկ պիտի երթայ։

ԱԼԻԱՆՍ ՖՐԱՆՍԷԶԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ․ —Բերայի «Հայ-լայֆ»ի պարահանդէսներուն եղանակին բացումը կատարուեցաւ առջի գիշեր Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ, Ալիանս Ֆրանսէզի ի նպաստ տրուելիք պարահանդէսով։ Ֆրանսական պաշտպանեալներուն նաւաստիները Իւնիոն Ֆրանսէզի դրան առջեւ կարգով բարեւի կանգնած էին։ Ժամը 10ու կէսին (Ը․ Ե․) Ֆրանսական դեսպան Պ․ Քոնստան մեծ սրահը մտաւ և ողջունուեցաւ «Մարսէյյէզ»ով։ Ներկայ էին նաեւ Ցունաստանի և Ռումանիոյ դեսպանները, Պուլկարիոյ գործակատարը, և դեսպանական մարմնոյն անդամներէն ոմանք, Պ․ Կ․ Օպուանօ, Պ․Ռամպէռ, Պ․ Պլանշէյ, Բանճիրի պէյ, Սամոսի նախկին իշխան Միւզիւրիւսպէյ, Վսեմ․ Գաբրիէլ էֆ․ Նորատունկեան, տիկին և օր․ Խորասանճեան, Գաբրիէլ էֆէնտի Սէվվիչէն, Ալի պէյ, Ֆուատ պէյ, կոմս տ'Առնու են․ են․։ Սրահին մէկ անկիւնը սքանչելի չքասեղան մը պատրաստուած էր։ Պարերը սկսան ժամը 11ին և վերջացան առաւօտեան ժամը 2ու կէսին, Պարահանդէսէն գոյացած հասոյթը շատ գոհացուցիչ եղած է։ Գումարն է 500 Օսմ․ ոսկի, որուն մէջ է նաեւ Վէհ․ Սուլթանին կողմէ շնորհուած 50 Օսմ․ ոսկին։ Բոլոր ներկայները սրահէն մեկնեցան խիստ գոհ տպաւորութեան տակ, թէ՛ բարեսիրական գործի մը մասնակցած ըլլալու ուրախութեամբ և թէ հաճելի ժամանակ մը անցուցած ըլլալնուն համար։

Կ․ ՊՈԼՍՈՅ և շրջականներու դատական քննիչի օգնական Եուսուֆ պէյ մէկ քանի քննութիւններ կատարելու համար Իզմիր գացած է։

ԻՖԹԱՐ․— Զինուորական վարժարանին ուսուցիչներն ու աշակերտները երէկ գիշեր ներկայ գտնուեցան պալատան մէջ տրուած իֆթարին։ Այս գիշեր ալ ներկայ կը գտնուին Թնդանօթաձգութեան և երկրաչափութեան վարժարաններու աշակերտները։

ԴԱՏԱԿԱՆ և Ելմտական նախարարները մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, չկրցան ներկայ գտնուիլ առջի օրը գումարուած Նախարարաց Խորհուրդին։ Վեհ․ Սուլթանը իմանալով Դատական նախարար Աբտիւր Րահման փաշայի տկարութիւնը, սենեկապետ Պէքիր պէյի միջոցաւ բարեհաճեցաւ Ն․ Բարձրութեան առողջական վիճակին մասին տեղեկութիւններ ուղել։ Նոյնպէս կայսերական սենեկապետ Ֆաիգ պէյի միջոցաւ Ելմտական նախարար Րէշատ փաշայի առողջական վիճակին վրայ տեղեկութիւն տրուեցաւ Վեհ․ Սուլթանին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Րումէլիի մէջ Սթանիմաքայի Յունաց եկեղեցին, որ ասկէ մէկ քանի ամիս առաջ Պուլկարներուն կողմէ գրաւուած էր, վերջերս Յոյներուն վերադարձուեր է։

ՄԱՔՍԷՆ ՓԱԽՑՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔ․— Աղեքսանդրիայէն առջի առտու մայրաքաղաք եկող ռուսական շոգենաւին ուղեւորներէն և Աղեքսանդրիոյ մէջ ոսկերիչ Յովհաննէս էֆ․ Թիւյսիւզեանի կարասիները Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ խուզարկուած ատեն․ յիշեալին ձեռքը գտնուած ուտելիքի կողովի մը մէջ ձիթապտուղի թիթեղեայ տուփ մը տեսնուեր է, որ երկու մասի բաժնուած էր։ Մաքսային պաշտօնեաները երկրորդ բաժանումը բանալով 18000 ղշ․ արժողութեամբ ադամանդ, մատանի, օղ և ուրիշ գոհարեղէններ երեւան հանելով գրաւեր են զանոնք։

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԻ ԱՐԿԱԾ․— Առջի օրը մայրաքաղաքս մեկնող կառախումբը, Սինէքլիի մօտ դիզուած ձիւնի ահագին կոյտի մը մէջ խրեր է և Ֆէրէճիքէն ուրիշ վայրաշարժ մը բերուելով, ճամբորդները և թղթատարական պայուսակները ազատուեր են ձիւնին մէջէն։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ․— Իզմիրի մէջ Հայտար անուն անձ մը երկար ատենէ ի վեր իր ենթարկուած մէկ հիւանդութեան պատճառաւ աշխարհէս զզուած ըլլալով․ հրացանի մը փողը բերանը առեր, և ոտքին մատովը ալ ըլթակը քաշելով անձնասպան եղեր է։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ՛ Նաֆոզյի Խարիթօն Բանայօթ անուն վաճառական մը վերջերս իր կնոջ և զաւկին հետ եղերական պարագաներու մէջ սպաննուեր է։ Բանայօթ ընտանեօք գիշեր մը քաղաքին մէկ նեղ փողոցէն անցած պահուն 5 անծանօթներու կողմէ յարձակում կրեր է, որոնք քսակը կամ կեանքը պահանջեր են։ Խեղճ մարդը թէեւ վրան գտնուած մէկ քանի դրամամասները աւազակներուն տուեր է, սակայն այդ վերջինները անոնցմով չգոհանալով Բանայօթը, կինն ու մէկ հատիկ զաւակը սպաննելով կըծիկը դրեր են։ Ոստիկանութիւնը ոճրին գործուած տեղւոյն մօտ բնակող Սթօյիչքօ անուն Պուլկարի մը և անոր եղբօրը վրայ կասկածելով ձերբակալած է զանոնք։ Սթոյիչքոյի բնակարանը խուզարկուելով հորին մէջ մէկ քանի փտած դիակներ երեւան հանուեր են։ Խուզարկութիւնները կը շարունակուին ոճրագործութեան միւս մեղսակիցներն ալ երեւան հանելու համար։

ՈՃԻՐ․—Նախընթաց գիշեր Ձկնորս Սերովբէ անուն անձ մը Գումգաբու, Գատըրկա թաղին մէջ իր բնակարանը գացած պահուն յարձակում կրեր է ձկնորս Գառնիկ և Կարապետ անուն անձերուն կողմէ, որոնք զէնքը գլխէն ծանրապէս վիրաւորեր են։ Ոճրագործները ձերբակալուած են։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ․—Ամէն գիշեր ժամը 9ին (Ը․ Ե․) Բերայի Սիւքին մէջ ներկայացումներ կը տրուին, հռչակաւոր Բոլիպըրիներուն, Ֆրէյէր եղբարց, տէր և տիկին Ժէրալտինոյի են․ կողմէ։ Նոյնպէս Պ․ Քոնդասուցայի հսկայ սինեմաթոկրաֆը նոր տեսարաններ կը ներկայացնէ։ Զորեքշաբթի գիշերները դիւանագիտական ներկայացում։

ՕՍՄ․ ԿԱՅՍ․ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երկուշաբթի օրը, Նոր Տարւոյ առթիւ (Հ․ Տ․)։ 2—1

— o —

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ

Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մասնաճիւղերը յառաջիկայ երկուշաբթի օրը գոց պիտի մնան Նոր Տարւոյ առաջին օրուան առթիւ (Հ․ Տ․)։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 9 յունվար․— Տէրութիւնները 120 միլիոն Անգլ․ ոսկի տուգանք կը պահանջեն Չինաստանէն։

ՊԵՔԻՆ․— Չանկ-Չի Թունկի հրաւէրին վրայ եկած Կայս․ Հրովարտակ մը կը հրաւիրէ Չինու լիազօրները՝ Լի-Հունկ-Չանկ և Չինկ իշխանը՝ յետաձգել ստորագրութիւնը տէրութեանց համիմատ ծանուցագրին, մինչեւ որ անոր 5, 7, 8 և 9 յօդուածները չըփոխուին։ Լիազօրները պատասխանեցին թէ անկարելի է այդ ծանուցագրին մասին տրուած հաւանութիւնը ետ առնել, քանի որ Կայս․ վաւերացուած ալ կրած է։ Լիազօրները յայտարարած են նաեւ թէ հակառակ Չանկ-Չի Թունկի առաջարկին, որոշած են ստորագրել վերջնական պայմանագիրն ալ, և Կայս․ կնիքով ալ կնքել։

—Հոս տիրող ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Ռուսիա պիտի բաժնուի տէրութեանց ներդաշնակութենէն, եթէ Չինաստանի հետ կնքուելիք նոր դաշնագրութեան նախնական պայմանները ընդունուին չինական կառավարութեան կողմէ։ Այս դաշնագրին կնքման խնդիրը արդիւնքն է Ուխթոմսքի իշխանին գործունէութեան, որ վերջերս երեք շաբաթ չափ Բեքին մնաց։

ՇԱՆԿԱՅ․— Սի-Նկան-Ֆուէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ Շանսիի նախորդ կառավարիչ Եու-Հզիէն գլխատուեր է Մայր-կայսրուհիին հրամանով։

ԼՈՆՏՈՆ․— Զօր․ Բոլ Քարիու, որ Թրանսվալի պատերազմին մէջ նշանաւոր հանդիսացած էր, Աւստրալեան հանրապետութեան զինուորական ընդհանուր հրամանատար պիտի անուանուի։

ՔԷՅՓ ԹԱՈՒՆ․— «Օնսլանտ» թերթին խմբագիրը ձերբակալուեցաւ, իր թերթին մէջ յայտարարութիւն մը հրատարակած ըլլալուն համար։

ԼԱ ՀԷՅ․—Պ․ Քրիւկէրի հիւանդութիւնը շատ մտահոգութիւն կը պատճառէ հոստեղի Թրանսվալեան շրջանակներուն մէջ։ Բժիշկները կը վախնան աղիքներու բորբոքումէ մը։

ԲԻԷՆՏԷՐՄԱՐԻՑՊՈՒՐԿ․— Հոս զրոյց կը պտտի թէ Զօր․ Պօթա կը բանակցի անձնատուր ըլլալու համար, և թէ ինքը և ուրիշ չորս հրամանատարներ Բրեդորիայի մէջ պիտի տեսակցին Լորտ Քիչընըրի հետ։ Այս լուրը պաշտօնապէս չէ հաստատուած տակաւին։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ, 10 յունվար․—Նիւ Եորքէն հասած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ ինֆլուէնցան մեծ աւերներ կը գործէ Նիւ Եորքի մէջ։ Կ'ըսուի թէ 200,000 հոգի բռնուած են այդ հիւանդութենէն, որոնց մէջ է նաեւ նախագահ Պ․ Մաք Քինլի։

ԼՈՆՏՈՆ․—Լորտ Քիչընըր 25,000 նոր զօրք կ'ուզէ Թրանսվալի համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան փոխառութիւն

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղշ․	24․06½
Երէկուան բացման գինը	»	24․08
» վերջ »	»	24․05
Րումէլի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր․	110 12
Երէկուան բացման գինը		110 25
» վերջ »	»	109 75
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	Լ․Օ	6 27
» փոխառութ․	Ֆր․	1․95
» Պարտաթուղթ	»	456
Օսմ․ Ապահովագր․ Ընկ․	Լ․Օ	4 20
Քէթքիթթէ Թիւրք		—
Թրանսվալ		65
Դրամներու ընթացք		
Մէճիտիյէ արծաթ	Ղշ․	118 05
Մէթալիկ	»	95․
Անգլիական ոսկի	»	110․08
Ֆրանսական ոսկի	»	87․36
Քրիմը	»	51․68
Րուպլի ի գին-թղթոյ	»	8․62
Լիրեթ 3 ամիս		110·—
» » »		22 88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

9 յունվար	ԼՈՆՏՈՆ Անգլիական	ՓԱՐԻԶ Ֆրանսական
Անգլ․ գոնս․	97 37	101․97
Օսմ․ փոխ․ Շէաք B	47·50	
» » » C	25 87	
» » » Dբաց	22 87	23 50
» » » D գոց	22 87	23 47
Պանք Օթթօման	11 63	541․—
Թրանսվալ	2 56	64․
Օսմ․ Րէժի		313․
Օսմ․ Մաքսատուն		520
Օսմանիէ		446․
Քրէտի Լիօնէ		1120—
Իտալական		93․70
Սպանիական		70 30

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Արեգակնային խնդիր․— Կորչօղ դէմ Բըրնտանօֆ

Երկնային մարմիններուն ամէնէն հետաքրքրաշարժը անշուշտ մեզի համար արեգակն է, որու վրայ մասնակի գաղափար մը միայն ունին աստեղագէտները։ Ցայտնի է թէ արեգակը անդադար բորբոքելու վրայ է, և այնպէս կը կարծեմ թէ հոն և ոչ մէկ... հրդեհի ապահովագրական ընկերութիւն պիտի գտնուի․ (ականջը խօսի մերիններուն, որ զգալի կերպով «Թարիֆա»նին աւելցուցին միաձայնութեամբ։) Թէեւ բաւական ծանօթութիւններ ունինք արեւուն վրայ շնորհիւ աստղագիտութեան, բայց զանոնք կրկնելու պէտք չեմ տեսներ, որովհետեւ նպատակս լոկ գիտական տեսակէտով խօսիլ չէ։ Բաւական է միայն ըսել թէ արեգակը երկրէս 38 միլիոն մղոն հեռու է (պարտատէրի մը իր պարտապահանջէն... փափաքած հեռաւորութիւնը) և 1400000 անգամ ալ աւելի մեծ— կատարեալ մեծ աղա մը—։ Իր լոյսը մեզի կը հասնի 8 վայրկեան և 13 երկվայրկեանէն։

Դիտուած է որ արեգակին մէջտեղի մասին մէջ շատ անգամ սեւ ահագին բիծեր երեւան կ'ելլեն, որոնք զարմանալի զուգադիպութիւն մը ունին մեր մթնոլորտին մէջ միեւնոյն ժամանակ տեղի ունեցած այլափոխութեանց հետ։ Խնդիր եղած է այժմ աստեղագէտներուն մէջ յիշեալ զուգադիպութիւնը, և նոյն իսկ մօտերս Ֆրանսացի երիտասարդ կղերական գիտուն մը (Abbé Moreux) գիրք մը յօրինած է (Probléme solaire) այս մասին, զոր Պ․ Գամիլ Ֆլամմարիօն պերճ յառաջաբանով մը պատուած է։ Երիտասարդ կղերականը արեգակին յիշեալ բիծերուն շարունակ ուսումնասիրութեան մէջ կարելի կը դատէ գուշակել մեր մթնոլորտին վիճակը։

Անգլիացի տնտեսագէտ մը, Սթէնլի Ճիւնս, աւելի յառաջանալով յիշեալ

խնդրոյն մէջ, ժամանակին ըսած էր թէ՝ արեգակին այգ բիծերուն շարժումները երկրագունտիս ընկերական կացութեան մէջ տեղի ունեցած այլափոխութեանց հետ ալ սերտ կապակցութիւն մը ունին, և նոյն ... իսկ սնանկութիւններուն։

. «Աճեցէք և բազմացարուք, լեցէք զերկիր և տիրեցէք դմա» ըսած է Սուրբ Գիրքը։ Մենք ալ ուրեմն այնպէս կ'ընենք կոր։

Մարդիկ հետաքրքրութեամբ ամէն բանի մէջ քիթերնին կ'ուզեն խոթել. շոգեկառքը, շոգենաւը, հեռագիրը, հեռաձայնը ևն. ևն. բաւական չեն համարուիր այսօր. հիմայ ալ ելեր են ըստ կամս անձրեւ տեղացնելու կ'աշխատին, և կ'ուզեն կարկուտն ալ թնդանօթով հալածել։ Այս ամէն ջանքը հողագործութեան նպաստաւոր ըլլալու նպատակաւ է։

Ինչպէս գրուած է ասկէ առաջ, մէկ քանի տարիներէ ի վեր, Աւստրիոյ մէջ (Թիրօլի և Ստիրիոյ նահանգները) հոս հոն պարիսպներ կառուցուած են, ուրկէ երբ ամպերը ներկայանայ, անմիջապէս կերպով մթնոլորտը կը ռմբակոծեն կարկուտին դէմ, զայն արդիւնաւոր անձրեւի վերածելու համար։ Իտալիոյ մէկ քանի նահանգներուն մէջ ալ յիշեալ սովորութիւնը տարածուած է։

Բարիզի գիտական Ակադեմիոյ նոյ. 5ի նիստին մէջ, Պ. Մասքառ, երեւելի մետէօրօլօգը, ծանօթութիւն մը ներկայացուցած է զոր Պ. Պ. Կաստին և Վէսմօռէլ հաղորդած են։ Այս վերջինները յիշեալ խնդրոյն մէջ մասնագէտներ են, և իրենց հնարած մէկ զօրաւոր թնդանօթը գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած է կ'ըսուի։ Մթնոլորտին մէջ որ և է շոգի մը —ամպ, ձիւն, կարկուտ —պայթման տաքութենէն և տեղի տուած ցնցումներէն ջուրի կերպայ վերածուիլ։ Այս սկզբունքին վրայ հիմնուած է կարկուտի ռմբակոծումը։

Արդեօք պիտի գա՞յ օր մը որ մարդիկ կարող ըլլան մթնոլորտին ալ հրամայելու։ Այն ատեն մեր ընկերական կացութեան մէջ անհամաձայնութիւնները չափազանց պիտի աւելնան. որովհետեւ, ես զոր օրինակ կ'ուզեմ որ այսօր սաստիկ կարկուտ տեղայ որպէս զի պարտապահանջս դուրս չկրնալով ելլել զիս հանգիստ թողու. բայց դուն ալ ընդհակառակն կ'ուզես որ միեւնոյն օրը օդը պայծառ ըլլայ որպէս զի նշանածդ թեւդ զարնելով քաղցր պտոյտ մը ընես։ Տեսա՞ր եղածը։ (Սա չարաճճի գիտունները չեն կրնար կոր ամէն բան նախատեսել։)

Մ. ԲՕԼ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Պ. ՖՕՐԻ

ԲԵՐԱՅԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԻՆ

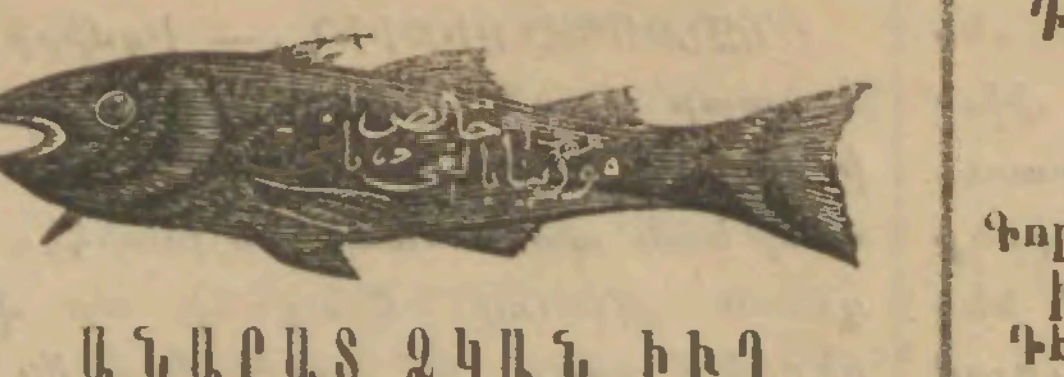
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

(Բէպէքի փողը)

Պ. Ժ. Ֆոռ, վերոյիշեալ գոլէճին տնօրէնը, պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ յառաջիկայ 1901 յունուար 3/16ին Գատըգիւղի մէջ մասնաճիւղ մը պիտի բանայ, ուր Բերայի գոլէճին նման պիտի ընդունի գիշերօթիկ, կէս գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտուհիք։ Մուտք արձանագրութիւնները պէտք է կատարուին դեկտ. 20/2 յուն.էն սկսեալ, Բերայի գոլէճին և Գատըգիւղի մասնաճիւղին մէջ, ամէն օր ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ կէսօր։ 20—4

ԴԵՂԱՐԱՆ ՊԱՅԱՃԻՏ

ՕԳՃԸԼԱՐ ՊԱՇԸ, ՊԱԼՄՕՄԻՃԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ԹԻՒ 33

ԱՆԱՐԱՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

ՕԽԱՆ 16 ՂՐՇ.

Դեղագործ Գ. էֆ. Սինէմեան, որ 25 տարի Տիրէքլէր Արասիի մէջ իր հաստատած դեղարանով Պատ. հասարակութեան վստահութիւնն ու համակրանքը վայելած է, այժմ իր դեղարանը փոխադրած է Օգճըլար պաշի, ուր, ըստ առաջնոյն, հասարակութիւնը միշտ պատրաստ պիտի գտնէ թարմ եւ առաջնակարգ դեղեր՝ խիստ չափաւոր գներով, պատրաստ դեղերը մթերանոցի գնով, անարատ Նորվեկեան ձկան իւղ՝ ճերմակ տեսակը 16 և կարմիրը 15 ղշ. օխան, Ձիթլիի հանքային ջուր՝ շիշը 3 ղշ.ի ևլն. ևլն.։

Դեղարանը այցելող բժիշկներն են՝ Տօքթ. Ր. Զօղանեան՝ ներքին և ջղային հիւանդութիւնք, ամէն օր ժամը 3էն 6. Երկուշաբթի աղքատաց ձրի։ Տօքթ. Ք. Քէյէֆճեան, ներքին և ծածուկ հիւանդութիւնք, ամէն օր ժամը 8 ու կէսէն 11. երեքշաբթի օրերը աղքատաց ձրի։ 25—8

AU PARADIS DES DAMES

ԹԻՐԻՆԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐԸ

ԲԵՐԱ, 505-511 ԹԻՒ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ՄՕՏ

Երիկ մարդու յատուկ ամէն տեսակ հանդերձեղէններ։ Տղայոց հագուստներ, 40 ղշ.էն սկսելով. տեսակ տեսակ ֆանէլաներ, շապիկներ, թեւնոցներ, վզնոցներ, վերջին նորաձեւութեան համաձայն փողկապներ ևն.։ Կանանց համար բէլէրիններ՝ թաւշեայ և ուրիշ կերպասէ պատրաստուած։ Չափաւոր գիներով կանանց կրկնոցակներ, վերարկուներ ևն.։ Կանանց համար բոլոր ձեւերով ամէն գոյնէ։ Երիկ մարդոց, կանանց, տղայոց և աղջկանց համար ծածկոցներ։ Աղջկանց համար ամէն տեսակ բէլէրիններ և վերարկուներ 50 ղշ.էն սկսեալ։ Մետաքսեայ, թաւշեայ և ֆանէլայէ ...։ Մետաքսեայ և կերպասէ ...։ Փետուրէ, պաստառէ և մուշտակէ ...ներ տղայոց և աղջկանց համար զանազան տեսակ գլխարկներ, ևն. ևն.։ 24—21

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Պահչէ Գաբու, Պին-Պիր-Տէշիտ վաճառատունը տարիներէ ի վեր իր պատուաբեր դիրքովը ամենուն համբաւը գրաւած, ուզելով իր ծաղկաւէտ յաճախորդաց ծառայութիւն մը մատուցանել, որոշած է լաւ հմտութիւն ունեցող անձի մը անօրէնութեամբ Րիզա Փաշա Եօգուշու, Զօրապճի խանին տակ մասնաճիւղ մը հաստատել, ուր պիտի զբաղի միմիայն պարտիզպանութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ հունտերու, սոխերու և արհեստական աղբերու վաճառմամբ, նաեւ մշակութեան համար պէտք եղած ծանօթութիւնները տալու։

Դիմեցէ՛ք նաեւ Պահչէ Գաբուի վաճառատունը ուր պիտի գտնէք այս անգամ ալ Նոր Տարւոյ առթիւ խաղալիկներու և զանազան տեսակ զարդեղէններու ստուար քանակութիւն մը, ամէն ճաշակի յաճախորդաց բաղձանաց համաձայն։ Անոնք որ առթէն օգտուիլ կ'ուզեն, անգամ մը այցելելով յիշեալ վաճառատունը, իրաւամբ պիտի գնահատեն ապրանքներու խիստ աժանութիւնը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.

Ամբողջովին վճարեալ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Գարաքեօյ, Կամուրջին մօտ. Դեր-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւնց Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթերու։ — Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։ —Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ։ —Կուփոններ կը վճարէ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ —Արժէթղթեր կ'ապահովէ։ —Դրամ կ'ընդունի Չէքի հաշուով։ —ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։ —Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՅ Դեր-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։ —Ապրանք կ'ընդունի թէ՝ իբրեւ անպայման աւանդ պարզ մթերումէ ստանալով, և կամ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս և թէ արտասահման վաճառման համար

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ

Պոլիս, Մահմուտ փաշայի գլուխը թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարանիս ալ ունենալով վաճառատունս յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաև ֆօնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 52—31

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԱՅԷՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ա. Մայէր և ընկ.եան պատրաստ հանդերձեղինաց Ղալաթիոյ և Պոլսոյ վաճառատուներու տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն թէ՝ տօնական օրերու առթիւ արանց և տղայոց, կանանց և աղջկանց համար ամէն տեսակ հագուստներ կը վաճառուին իր վաճառատուններուն մէջ, անմրցելի կերպով աժան գիներով։ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 10—5

ՏՈՔԴՈՐ ՍԻՄԻՕՆԱՔԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԱՉՔԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գաւառներէ վերադառնալով իր բնակութիւնը հաստատած է Կ. Պոլիս, Եէնի-Գաբու Սէրէթճի փողոց թիւ 13 տունը, ուր հիւանդ կ'ընդունի առաւօտ և իրիկուն։ Կիրակի օրերը կէսօրէն վերջը իր տան մէջ ձրիաբար կը դարմանէ։ Կը գտնուի ամէն օր ժամը 5 6 Եէնի-Գաբու, Կարապետեան Սարիմ էֆ.ի դեղարանը, և 9էն վերջը Կէտիք Փաշա Պաշի Կիւմիւշեան Լեւոն էֆ.ին Սուլթանիյէ ծանօթ դեղարանը։ Վերոյիշեալ երկու դեղարաններուն մէջ աղքատները միշտ ձրի կը դարմանուին։ 30—14

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ւ

ՊԷՕՅԻՒՔ

ՄԻԼԼԷԹԽԱՆ

ՁԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Կիներու, աղջիկներու և տղաքներու յատուկ զգեստներ, յամէնայնս իր գործարաններէն ապսպրուած։ Տօնական օրերու առթիւ առաջին կարգի ամէն տեսակ զգեստեղէններ, գլխարկներ, բրդեղէններ, ճերմակեղէններ ևլն. ծախու հանուած են։ Անհաւատալի կերպով աժան գիներով։ 12—4

ՏՔԴ. Զ. ՄԻՔԼԷՍՔՕ

Նախորդ վիրաբոյժ Վիէննայի Տքդ. Ալպէրդի դարմանատան, պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ այժմ հաստատուած է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Տքդ. Զ. Միքլէսքօ միմիայն իր մասնագիտութեամբ պիտի զբաղի։ Կը կատարէ ամէն տեսակ վիրահատութիւն և բժշկական գործողութիւն, ու կը դարմանէ կանանց հիւանդութիւնները։ Բժշկական խորհրդակցութիւնք տեղի կ'ունենան ամէն օր ժամը 2էն 5 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, աքսաթըլման Յարրա, թիւ 1, Ա. յարկ։ Աղքատներու համար ձրի։ 36—25

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ

Բերա, Թաքսիմ փողոց, թիւ 10

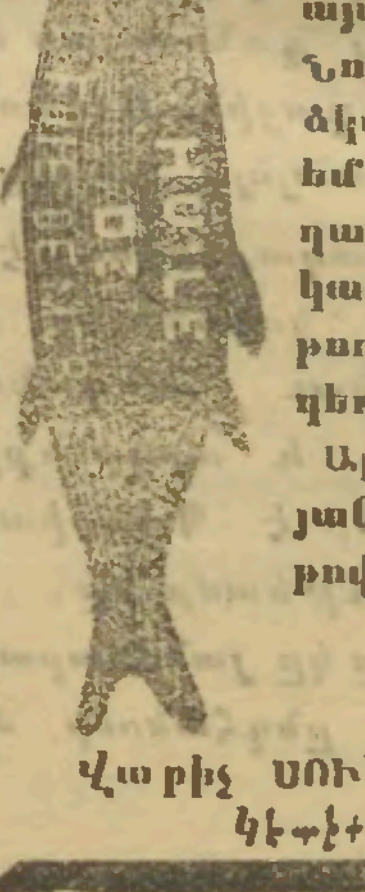
Ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ մասնաւորապէս և խնամով ... հիւանդութեանց։

Իր տանը մէջ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն վերջը։ Դշ. օրերը 7էն 10 ձրի աղքատաց։ 24—24

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածողներուն կը յանձնարարուի Չավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խարիսխնշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը շատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Չավուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խարիսխի նշանը կրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մոլանի և կնիքի ձեւովայդ նշանը, և թուղթերէնով «Չավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկառի թուղթերը պէտք է դիմել թէ «Չավուշ Օղլու» անունը և երկդ. սև նշան կը կրէ։ 78—52

ԱՆԽԱՐԴԱԽ

ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ինչպէս ուրիշ տարիներ այս տարի եւս յաւէտապէս Նորվէկիայէն զուտ Մօռիւ ձկան իւղ բերել տուած եմ։ Անոնք որ ձմեռան եղանակին մէջ Մօռիւի ձկան իւղի պէտք կը զգան թող հաճին դիմել ծանօթ դեղարանս։

Արտասահմանէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Լ. ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ

Վարիչ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ դեղարանի

Կէտիկ-Փաշա Պաշի 30—22

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

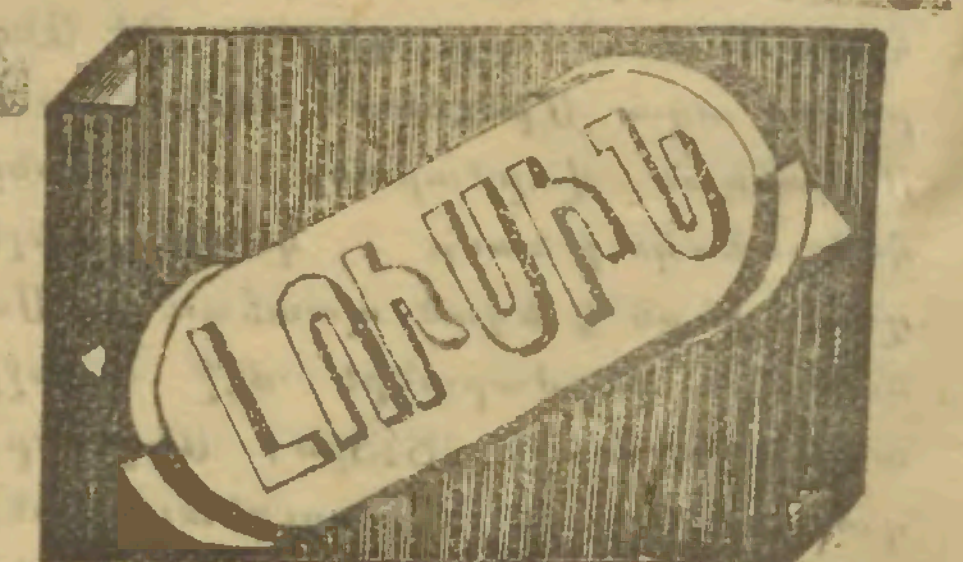
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ

Հաճօբուլօ խան

Նօ. 20 ԼՈՒՎՐ Նօ. 20

Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՎՐԻՆ» վաճառատունս։ պիտի տեսնէք թէ օտար և բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ասիկայ կրնան հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և տոկուն ապրանքներէ հանդերձեղէններ, սմօքէն, ֆռաք, ևն. կը պատրաստուին։ Եթէ ապսպրուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին։ Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ չինուածքներու վրայ կը ծախուին, ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս փառաբելով ամէն մրցում։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան։ 100—9

ՊՐՈՒՍԱՅԻ

մէջ Սուրհանդակի բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն մեր գործակալ Յակոբ էֆ. Գարուճեանին։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա, Սինկէր խան, Թիւնէլին եաեւ, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Պոլիս, Սուլթան-Համամ թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Ա.

ԴԱՐՈՒ ՄԸ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ա.

ԲԱՐԻԶՈՒՀԻԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Սէվռ-Նանթէզ գետակին ափանց վրայ կը գտնուի Բլիսոն քաղաքը, որուն շրջակաները մինչեւ այսօր դեռ կանգուն կը մնան Վիլֆռա դուքսերուն գերդաստանին սեփական Օլիվիէի դղեակին փառաւոր աւերակները։ Այդ դղեակը ԺԸ. դարուն վերջերը քանդուած էր ֆրանսական յեղափոխութեանց միջոցին։ Դղեակը կառուցուած էր ԺԳ. դարուն մէջ Սէվռ գետակին Մէյնի հետ միացած տեղւոյն վրայ իսկ։ Դղեակին աւերակները, փառաւոր անցեալի մը յիշատակները, կարծես դեռ կ'իշխեն Վանտէի ընդարձակ դաշտերուն և անտառներուն։ Այս աշտարակին և հաստ պատերուն մէջէն, որոնք դեռ կը կրեն թնդանօթի ռումբերուն թողած նշանները, կը բարձրանայ Վիլֆռաներու արդի բնակարանը, հակառակ իր շուրջը տիրող աւերներուն՝ շքեղ ու վեհապանծ, կարծես երբ ժպիտ մը այդ հին դարերէն մնացած տխուր աւերակներուն մէջէն, որոնք անցեալ կռիւներ և եղերական դէպքեր կը յիշեցնեն։

1893 նոյեմբեր 10ին ժամը 5ը 7 անցած Նանթէն Բլիսոն հասնող կառախումբէն միայն մէկ ճամբորդ մը վար իջաւ, կին մը, որ երկայն վերարկուի մէջ փաթթուած, գլուխը լաւ մը գոցած էր բրդէ գլխարկով մը։ Ճանապարհորդուհիին այս նախազգուշութիւնը օգտակար էր, որովհետեւ հեղեղանման անձրեւ մը կուգար։ Ջուրը կողողէր ամբողջ երկաթուղւոյ գիծը և վակոններուն տանիքներէն վար կը թափէր ժխորելով։ Գիշեր էր արդէն, սառեցեալ գիշեր մը, ուր սաստիկ քամի մը կը սարսեցնէր ծառերը։ Կառախումբին պետը իր քառուշէ վերարկուին մէջ պլլուած, կը վազէր գոչելով. «Բլիսո՛ն, Բլիսո՛ն։» կայարանին զանգակը հնչեց, որուն պատասխանեց վայրաշարժին սուլիչը, և կառախումբը մութին մէջ անյայտացաւ, հեղեղանման անձրեւին տակ։

Բեռնակիր մը կայարանին քարափին վրայ նստած էր փայտեայ փոքր սնտուկ մը։

Մանկամարդուհին իր Գ. կարգի տոմսակն ու բեռան թուղթը ներկայացուց.

—Օթէլ տը լ'Էօրէօբ պանդո՞կը պիտի իջնէք, տիկին, հարցուց բեռնակիրը։

—Ո՛չ, Վիլֆռաի դղեակէն կը սպասեն ինծի, պատասխանեց քաղցր և երկչոտ ձայն մը։

—Ուրեմն մոռցած ըլլալու են կառք մը ղրկել... Հետեւաբար պէտք պիտի ըլլայ ոտքով երթալ մինչեւ դղեակ։ Ձեր սնտուկը ես պիտի բերեմ փոքր կառքով մը։

Դեռատի կինը—ճամբորդուհին հակառակ իր հագած վերարկուին և կըռած գդակին, որոնք իր հասակն ու դէմքը կը ծածկէին, երիտասարդ կ'երեւէր—անձրեւէն խոյս տալու համար կայարանին մէջ ապաստանարան մը փնտռած էր։ Մանկամարդուհին պահ մը դիտեց սեւ երկինքն ու յորդառատ անձրեւը։

Բեռնակիրը սկսաւ մրմռալ.

—Վստահ եմ որ ձեզ մոռցած ըլլալու են, սակայն պէտք է ներել անոնց։ Այսօրուան օրս տարտամ վիճակի մը մէջ են, կորսնցուցած են խելքերնին... Դուքսը զինուորական Ատեանին առջեւ հանուած է..., և կարծեմ թէ այսքանը բաւական է խեղճ մայր մը շփոթեցնելու։

Ճամբորդ կինը քիչ մը սպասեց, յուսալով որ անձրեւը կը կտրի, սակայն ի զուր։ Հովանոց մը փոխ տըրուեցաւ իրեն։

—Մեկնինք, ըսաւ անծանօթուհին՝ ժպտելով, դղեակ հասնելու կրնամ լաւ մը չորցուիլ։ Շա՞տ հեռու է։

—Ո՛չ, հազիւ քառորդ մը կը տեւէ, եթէ այսքան մութ չըլլար, դղեակին աշտարակները ասկէ կը տեսնուէին։

Կինը սկսաւ քաջութեամբ քալել։ Անձրեւը սաստկացաւ։ Բեռնակիրը, կորաքամակ, փոթորիկին դէմ հայհոյելով կը քշէր փոքր կառքը։ Դեռատի կի՛նը քիչ մը քալելէ ետքը գոցեց հովանոցը, զի կը սպառնար հակառակ կողմը դառնալ կամ հովէն յափշտակուելով հեռուները նետուիլ։

—Օ՛հ, ըսաւ անծանօթուհին խնդալով, հոգս, պիտի թրջուիմ, այդ չէ՞ ըսածնիդ։

Գիւղացի բեռնակիրը ներա կողմը դառնալով բաներ մը ըսաւ, սակայն իր խօսքերը կորսուեցան հովին կատաղի մռնչիւններուն մէջ։ Եւ երկուքն ալ սկսան անձայն քալել։

Դղեակ տանող ճամբան քարուտ ըլլալուն, կառքին անիւները յաճախ գայլախազի կտորներու կը հանդպէին, որուն հետեւանօք փոքրիկ սնտուկը կառքին վրայ կը պարէր։ Մարդուկը կանգ կ'առնէր, սնտուկը դարձեալ կը զետեղէր, և յիշոց մը արձակելով նորէն կը շարունակէր յառաջանալ։ Խեղճ մարդը մինչեւ ոսկորները խոնաւ եղած էր, ինչպէս նաեւ ճամբորդ կինը։

Կայարանէն մեկնելէն ի վեր քառորդ ժամ մը անցած էր, երբ քաղցր ձայնը վհատած շեշտով մը ըսաւ.

—Կը թուի թէ երբէք չպիտի կըրնանք դղեակ հասնիլ։

—Ներեցէք, հասանք... չէ՞ք տեսներ։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՉԻՉԷՔՃԵԱՆ